

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. І. ПУЛЮЯ**

Юрчук Марина Іванівна

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА
АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПрАТ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ
МОЛОКОЗАВОД»)**

Спеціальність 8.03050901 «Облік та аудит»

**Автореферат
на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр»**

Тернопіль - 2017

Дипломною роботою за ОКР «Магістр» є рукопис.

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку та аудиту Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя, м. Тернопіль

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Кравчук Наталія Василівна,
Тернопільський національний технічний
університет ім. І. Пулюя

Рецензент: кандидат технічних наук, доцент
Дмитрів Дмитро Володимирович
Тернопільський національний технічний
університет ім. І. Пулюя

Завідувач кафедри
бухгалтерського обліку та аудиту

к.е.н., проф. Білоус О.С.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Актуальність теми. Основним економічним чинником, який в значній мірі визначає прибутковість підприємства, є фінансовий результат підприємства. Тому однією з актуальних задач, яка стає перед керівниками підприємств, вченими та науковцями, практикуючими бухгалтерами є розроблення та впровадження способів ефективного управління формуванням прибутку у процесі діяльності суб'єкта господарювання.

Одним із головних завдань для суб'єктів підприємництва в умовах динамічного, змінного і невизначеного навколишнього середовища є також збереження підприємства на досягнутому рівні й уже на цій основі забезпечення безперервності його розвитку. На сьогодні ефективна діяльність господарюючих одиниць практично неможлива при стовідсотковому фінансуванні лише власними фінансовими ресурсами, та у більшості випадків економічно не вигідна, відповідно необхідною їй складовою стають фінансові операції. Тому суб'єкти підприємництва можуть використовувати як позичені, так і залучені фінансові ресурси.

Значний внесок у проблематику фінансової діяльності суб'єктів підприємництва зробили вітчизняні дослідники Г.М. Азаренкова, В.І. Аранчій, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк, Т.М. Журавель, А.Г. Загородній, І.В. Зятковський, О.М. Кравчук, Н.М. Любенко, Р.М. Михайленко, Г.О. Партин, А.М. Поддєрьогін, О.Ю. Смолянська, О.О. Терещенко, В.Д. Чумак. Проблеми організації та обліку результатів фінансової діяльності досліджувалися такими науковцями, як О. О. Терещенком, В. М. Опаріном, О. С. Філімоненковим, І. В. Жолнером, Поддєрьогіном А. М. та іншими.

Однією з важливих частин бухгалтерського обліку, яка потребує особливої уваги, є облік фінансових результатів та правильне відображення у звітності. Пов'язане це з тим, що від фінансових результатів, їх правильного обліку, контролю, аналізу та аудиту, залежить фінансово-майновий стан та ефективність діяльності підприємства.

Вищезазначені проблеми та їх вирішення вимагають нових досліджень в сфері обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів діяльності підприємства та визначають актуальність обраної теми.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є висвітлення теоретичних та практичних аспектів обліку, аудиту та аналізу фінансової діяльності підприємства, вивченні основних недоліків, оцінці впливу негативних чинників, можливостей вдосконалення і розробці пропозицій щодо покращення обліку фінансової діяльності. Також в роботі лежать дослідження теоретичних положень формування оцінки фінансового стану підприємства та вдосконалення нових методик економіки на сучасному етапі розвитку підприємства.

Відповідно до мети у роботі визначено сукупність основних завдань, спрямованих на її досягнення:

- розкрити економічний зміст фінансової діяльності та роль фінансових ресурсів у здійсненні ефективного управління діяльністю підприємства;
- охарактеризувати нормативно-правове забезпечення обліку фінансової діяльності підприємства;
- показати форми та напрямки організації обліку фінансової діяльності підприємства;
- показати напрямки вдосконалення організації та методики обліку внутрішніх джерел функціонування фінансової діяльності підприємства;
- охарактеризувати шляхи вдосконалення організації та методики обліку зовнішніх джерел функціонування фінансової діяльності підприємства;
- показати, які методи аналізу фінансової діяльності використовуються на підприємства;
- показати методику аудиту фінансових джерел функціонування діяльності підприємства;
- показати як на підприємстві забезпечується ефективність організації та методики обліку фінансових результатів діяльності підприємства;
- показати як на ПрАТ проводиться аудит фінансових результатів;
- дати характеристику діяльності підприємства та оцінку його майна;
- показати на ПрАТ «Тернопільський молокозавод» структуру джерел фінансування та фінансових результатів;
- дати оцінку показників майнового стану та ділової активності та визначити чи підприємство є прибуткове та рентабельне;
- показати, яка на підприємстві структура цідильного захисту та аналіз стану охорони праці.

Об'єктом дослідження є фінансова діяльність ПрАТ «Тернопільський молокозавод».

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційно-методичних аспектів обліку, аналізу та аудиту фінансової діяльності підприємства.

Методи дослідження. В даній роботі використовувалися такі статистичні; економіко-математичні; економіко-логічні – порівняння, групування, вертикальний аналіз, горизонтальний аналіз.

Інформаційну базу дослідження становили монографічні видання, наукові статті вітчизняних та зарубіжних учених, облікова інформація та фінансова звітність, наукові посібники, які стали підставою для написання роботи і будуть використані на ПрАТ «Тернопільський молокозавод»

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони формують підґрунття для дослідження і практичного розв'язання проблем удосконалення обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів діяльності на ПрАТ «Тернопільський молокозавод» з врахуванням зарубіжного досвіду та використанням сучасних інформаційних технологій.

Обсяг і структура роботи. Дипломна робота складається із вступу, шести розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел. Обсяг текстової частини складає 178 сторінок. Робота містить таблиці, рисунки та

додатки. Список використаних джерел налічує 112 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми роботи, визначено мету, основні завдання дослідження, теоретичне і практичне значення отриманих наукових результатів.

У **розділі 1 «Теоретичні аспекти обліку фінансової діяльності підприємства»** висвітлено зміст фінансової діяльності та роль фінансових ресурсів у здійсненні ефективного управління діяльністю, нормативно-правове забезпечення, а також показані форми та напрями організації обліку фінансової діяльності підприємства.

В результаті проведеного аналізу наукової літератури уточнено поняття «фінансова діяльність підприємства» з позиції процесного підходу. Таким чином, під фінансовою діяльністю підприємства слід розуміти цілеспрямований процес формування та ефективного використання фінансових ресурсів господарюючого суб'єкта для забезпечення його діяльності з метою досягнення поставлених цілей.

Виходячи із економічної сутності категорії «фінансова діяльність підприємства» можна сформулювати її завдання, найбільш загальним із яких є: облік фінансових результатів; фінансове забезпечення поточної виробничо-господарської діяльності; пошук резервів збільшення доходів, прибутку, підвищення рентабельності та платоспроможності; виконання фінансових зобов'язань перед суб'єктами господарювання, бюджетом, банками; мобілізація фінансових ресурсів в обсязі, необхідному для фінансування виробничого й соціального розвитку, збільшення власного капіталу; контроль за ефективним, цільовим розподілом та використанням фінансових ресурсів; складання прогнозів на майбутнє; організація роботи фінансової служби (якщо така передбачається).

Ефективність фінансової діяльності виражається в досягнутих фінансових результатах. Для визначення фінансового результату діяльності підприємства за звітний період необхідно порівняти доходи звітного періоду і витрати, понесені для одержання цих доходів. У бухгалтерському обліку результати фінансової діяльності підприємства відображаються у Звіті про фінансові результати.

Результати проведеного аналізу практики фінансової діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, в тому числі і ПрАТ «Тернопільський молокозавод», дозволили зробити висновок, що оптимізації структури джерел фінансових ресурсів, складових капіталу господарюючих одиниць сприятиме удосконалення системи здійснюваних підприємством заходів для залучення в необхідних обсягах капіталу із зовнішніх джерел та вчасного і повного виконання зобов'язань щодо їх повернення. Основними кроками у цьому напрямі вважаємо такі: підвищення точності прогнозування фінансових ресурсів, пошук та використання альтернативних джерел ліквідності, підвищення ефективності використання вільних коштів; збільшення частки

саме власних фінансових ресурсів, пошук резервів прискорення оборотності грошових активів.

Аналіз джерел нормативно-правового спрямування дозволяє зауважити, що законодавча база для здійснення обліку фінансових результатів представлена в Україні достатньо значною кількістю законів, постанов, положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, проте, існує ряд невідповідностей, що потребують вирішення з метою недопущення перекручень та неточностей облікової інформації. Зокрема, для приведення уніфікованої класифікації доходів та витрат пропонується наводити єдині підходи в П(С)БО та Податковому кодексі, що розроблені на основі МСБО. Також, пропонується доповнити вітчизняні стандарти міжнародними, що не мають аналогів на сьогодні: МСФЗ 1 «Перше застосування МСФЗ», 2 «Платіж на основі акцій», 4 «Страхові контракти», 7 «Фінансові інструменти: розкриття», МСБО 26 «Облік та звітність за програмами пенсійного забезпечення» і 34 «Проміжна звітність». Тому, з метою наближення до міжнародних стандартів, необхідно розробити відповідні адекватні аналоги.

У розділі 2 «Організація та методика обліку фінансових джерел функціонування та фінансових результатів діяльності підприємства: напрямки вдосконалення» досліджено основні напрямки вдосконалення організації та методика обліку внутрішніх джерел функціонування та вирішені шляхи вдосконалення організації та методики обліку зовнішніх джерел функціонування діяльності підприємства. Висвітлено забезпечення ефективності організації та методики обліку фінансових результатів діяльності підприємства.

В умовах розвитку ринкової економіки серед комплексу проблем гострим постає питанням формування, облік та відображення у звітності фінансових результатів господарюючих суб'єктів з урахуванням інтересів різних категорій користувачів.

Якісних змін потребують всі важелі управління, в тому числі облік і аналіз. Зробити це неможливо без достовірної, належним чином обробленої та підготовленої для управління інформації про фінансово – господарську діяльність підприємства. Інструментом для одержання такої інформації виступає система бухгалтерського обліку.

Тому для удосконалення управління підприємством необхідно використовувати нові методи управління і сучасні технічні засоби побудови різних інформаційних систем. І перш за все необхідно провести реконструкцію його технічної та інформаційної бази на основі впровадження автоматизованої системи обліку і аналізу, в склад якої входять автоматизовані робочі місця.

Відповідно до діючого законодавства акціонерні товариства повинні створити статутний капітал. Статутний капітал – це єдиний з видів капіталу, який персоніфікується. Залежно від організаційно-правової форми підприємства існують певні особливості формування, а, отже, і обліку статутного капіталу. Наприклад, до моменту реєстрації в акціонерному товаристві немає неоплаченого капіталу, оскільки реєстрація товариства

здійснюється лише після оплати усіх акцій. Наведені пропозиції з організації обліку статутного капіталу дозволять керівництву підприємства отримувати оперативну та достовірну інформацію про стан його формування з метою прийняття своєчасних управлінських рішень.

Отже, в умовах дії ринкових відносин, для прийняття управлінських рішень на рівні підприємства і розрахунку загальнодержавних статистичних показників важливого значення набуває інформація про фінансові результати. Важливість показника прибутку (збитку) для різних користувачів підтверджує об'єктивну потребу запровадження єдиних принципів, методологічних засад визнання доходів і витрат.

Тому правильне і достовірне визначення фінансового результату у системі бухгалтерського обліку забезпечується через використання загальноприйнятих принципів визнання доходів, витрат і їх розподілу за звітними періодами. Це уможлиблює однакову інтерпретацію показників фінансової звітності різними користувачами.

Відмінності між показниками результатів діяльності підприємств за даними Звіту про фінансові результати та Декларацією про прибуток підприємств виникають через методологічні та методичні розбіжності, що ускладнює сприйняття облікової інформації і розрахунок макроекономічних показників. Це призводить до неефективності облікової системи, крім того методика податкових розрахунків не встановлена нормативною базою, а тому необхідно внести зміни до форм податкової звітності і податкового законодавства.

У розділі 3 «Методичні засади аналізу та аудиту фінансової діяльності підприємства» висвітлено методи аналізу діяльності підприємства та методику аудиту фінансових джерел функціонування на підприємстві. Досліджено методику аудиту фінансових результатів діяльності підприємства.

Теоретичним значенням є аналіз існуючих, виявлення і розробка нових методів та заходів, які будуть використовуватись в аналізі фінансової діяльності та підвищенні фінансових показників підприємства, а практичне значення – є використання отриманих результатів дослідження на діючих підприємствах будь-якої галузі.

Узагальнено та розвинуто методику аудиту власного капіталу, що на відміну від існуючих включає: мету, завдання, джерела інформації та процедури проведення аудиту, це допоможе якісно провести аудит власного капіталу.

Метою аудиту статутного капіталу є встановлення правильності створення статутного капіталу. Необхідною умовою є дотримання порядку внесення змін до статуту. Перед цим варто впевнитись у необхідності цих дій. Також виявлення порушень в організації обліку статуту і надання рекомендацій задля їх усунення.

Необхідність проведення аудиту поточних зобов'язань обумовлюється потребою в достовірній інформації про заборгованість підприємства перед кредиторами.

Робочі документи для проведення аудиторської перевірки поточних зобов'язань, ураховуючи вимоги Міжнародних стандартів аудиту, дадуть змогу оперативно та своєчасно отримувати інформацію, проводити перевірку, виявляти можливі порушення.

Отже, проведення аудиту на підприємстві допомагає виявити всі недоліки і слабкі місця обліку доходів і витрат та відображення результатів у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності. Аудит забезпечує не тільки перевірку достовірності інформації, а й розробку пропозицій за допомогою яких облік і раціональне використання ресурсів дає можливість оптимізувати господарську діяльність підприємства.

У розділі 4 «Горизонтальний та вертикальний аналіз фінансової діяльності ПрАТ «Тернопільський молокозавод»» здійснено оцінку, динаміку та структуру майнового стану підприємства, структуру джерел фінансування та фінансових результатів на ПрАТ «Тернопільський молокозавод».

Створена торгова марка "Молокія" у 1957 році. Підприємство почало розробляти інноваційні напрямки розвитку. Було випущено вперше в Україні молоко з йодованим білком і введена нова поглиблена очистка молока.

Вперше в Україні на потужностях ПрАТ "Тернопільський молокозавод" впровадили німецьку технологію "FRESH MILK TECHNOLOGY" ("Свіже молоко"). Це інноваційна технологія очищення молока з подальшою низькотемпературною пастеризацією.

Валюта на кінець 2014 року становить 216574 тис. грн., що у порівнянні з 2013 роком збільшилася на 29,6%. Збільшення валюти у 2014 році відбулось за рахунок нарощення нематеріальних активів на 1601 тис. грн., а також придбання нових основних засобів. На кінець 2015 року валюта балансу становить 266214 тис. грн., що у порівнянні з 2014 роком збільшилася на 49640 тис. грн., а це на 23 більше, ніж у попередньому році.

Основні засоби на кінець 2013 року становили 97483 тис. грн., в порівнянні з 2012 роком – 84837 тис. грн., а на кінець 2014 року збільшилися на 21102 тис. грн. і становлять 118585 тис. грн.. Знос основних засобів у 2012 році становив 26,3%, у 2013 році – 32,2%, а у 2014 році – 36,2%. На кінець 2015 року основні засоби зменшилися на 2% і становлять 115642 тис. грн.. у порівнянні з минулими роками.

Зараз на ринку ПрАТ «Тернопільський молокозавод» має досить не поганий показник і високий рівень продаж продукції. У 2016 році був випущений і ще новий асортимент продукції, а також оновлений формат попередньо випущеної продукції.

У розділі 5 «Оцінка показників ефективності фінансової діяльності ПрАТ «Тернопільський молокозавод» та розробка заходів щодо їх поліпшення» проаналізували оцінку ділової активності та показників майнового та фінансового стану, визначили прибутковість та рентабельність на ПрАТ «Тернопільський молокозавод».

Стійкий фінансовий стан підприємства формується в процесі всієї його

виробничо-господарської діяльності. Тому оцінку фінансового стану можна об'єктивно здійснити не через один, навіть найважливіший, показник, а тільки за допомогою комплексу, системи показників, що детально й усебічно характеризують господарське становище підприємства.

Для оцінки фінансового стану підприємства найважливішими показниками вважаються платоспроможність і ліквідність, прибутковості, ділової активності, фінансової стійкості.

У процесі даного аналізу виявляється одна з важливих характеристик фінансового стану підприємства – його фінансова незалежність від зовнішніх джерел. Цей аналіз дозволяє оцінити ризик, пов'язаний зі структурою формування фінансових ресурсів, виявити оптимальність джерел фінансування діяльності підприємства.

Слід підкреслити, що всі показники фінансового стану підприємства перебувають у взаємозв'язку та взаємозумовленості. Тому оцінити реальний фінансовий стан підприємства можна лише на підставі використання певного комплексу показників з урахуванням впливу різних факторів на відповідні показники.

У розділі 6 «Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях» розглянуто структуру цивільного захисту та аналіз стану охорону праці.

Було визначено, що начальником цивільного захисту об'єкта є керівник об'єкта, він відповідає за організацію і стан цивільного захисту об'єкта, керує діями органів і сил цивільного захисту під час проведення рятувальних робіт на ньому.

Заступники начальника ЦЗ об'єкта допомагають йому з питань евакуації, матеріально-технічного постачання, інженерно-технічного забезпечення тощо. Начальниками служб призначають начальників установ, відділів, лабораторій, на базі яких вони утворюються.

На нашому підприємстві як правило, начальник цивільного захисту призначає заступників: з евакуації, інженерно-технічної частини і матеріально-технічного забезпечення. При цьому заступники виконують свої обов'язки на громадських засадах. Кожна служба створює, забезпечує, готує формування служби (команди, групи, ланки) і керує ними під час виконання робіт.

Формування загального призначення – рятувальні загони (команди, групи, ланки), зведені рятувальні загони (команди), підпорядковані безпосередньо начальнику цивільного захисту об'єкта. кожне з них має свою структуру і можливості.

Сприятливі умови праці, уважне ставлення до підлеглих і взаємодопомога сприяють підвищенню ефективності праці й зниженню витрат.

Умови праці на ПрАТ «Тернопільський молокозавод» є достатньо безпечними, оскільки підприємство використовує нове обладнання, також із працівниками проводяться інструктажі. Продукція, яка випускається підприємством, має сертифікат на відповідність до вимог нормативної документації та не містить шкідливих хімічних добавок.

З метою забезпечення найбільш безпечних умов праці на підприємстві з

уникненням нещасних випадків, потрібно:

1. дотримуватися вимог з охорони праці;
2. правильно застосовувати засоби індивідуального захисту;
3. проходити навчання, інструктажі та перевірку знань вимог охорони праці;
4. негайно сповіщати свого керівника робіт про будь-якій ситуації, яка загрожує життю чи здоров'я людей;
5. знайти та усунути конструктивні недоліки обладнання, наслідки яких можуть призвести до травм;
6. слідкувати за відповідністю продукції, що виготовляється, вимогам нормативної документації з охорони праці;

Усі працівники підприємства, в тому числі і керівник підприємства зобов'язані проходити навчання охорони праці та перевірку знань вимоги охорони праці в порядку встановленому порядку.

ВИСНОВКИ

У випускній роботі викладені теоретико-методологічні положення обліку, аналізу та аудиту фінансової діяльності, розроблені практичні рекомендації щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. Отримані результати дають змогу зробити наступні висновки:

1. У результаті проведеного аналізу наукової літератури уточнено поняття «фінансова діяльність підприємства» з позиції процесного підходу. Таким чином, під фінансовою діяльністю підприємства слід розуміти цілеспрямований процес формування та ефективного використання фінансових ресурсів господарюючого суб'єкта для забезпечення його діяльності з метою досягнення поставлених цілей.

2. Виходячи із економічної сутності категорії «фінансова діяльність підприємства» можна сформулювати її завдання, найбільш загальним із яких є фінансове забезпечення поточної виробничо-господарської діяльності; пошук резервів збільшення доходів, прибутку, підвищення рентабельності та платоспроможності; виконання фінансових зобов'язань перед суб'єктами господарювання, бюджетом, банками; мобілізація фінансових ресурсів в обсязі, необхідному для фінансування виробничого й соціального розвитку, збільшення власного капіталу; контроль за ефективним, цільовим розподілом та використанням фінансових ресурсів.

3. Аналіз джерел нормативно-правового спрямування дозволяє зауважити, що законодавча база для здійснення обліку фінансових результатів представлена в Україні достатньо значною кількістю законів, постанов, положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, проте, існує ряд невідповідностей, що потребують вирішення з метою недопущення перекручень та неточностей облікової інформації. Зокрема, для приведення уніфікованої класифікації доходів та витрат пропонується наводити єдині підходи в П(С)БО та Податковому кодексі, що розроблені на основі МСБО.

Також, пропонується доповнити вітчизняні стандарти міжнародними, що не мають аналогів на сьогодні: МСФЗ 1 «Перше застосування МСФЗ», 2 «Платіж на основі акцій», 4 «Страхові контракти», 7 «Фінансові інструменти: розкриття», МСБО 26 «Облік та звітність за програмами пенсійного забезпечення» і 34 «Проміжна звітність». Тому, з метою наближення до міжнародних стандартів, необхідно розробити відповідні адекватні аналоги.

4. Ефективність фінансової діяльності виражається в досягнутих фінансових результатах. Для визначення фінансового результату діяльності підприємства за звітний період необхідно порівняти доходи звітного періоду і витрати, понесені для одержання цих доходів. У бухгалтерському обліку результати фінансової діяльності підприємства відображаються у Звіті про фінансові результати. Підприємству для підвищення результатів своєї діяльності потрібно підвищити роль фінансового та стратегічного планування, чіткість взаємодії бухгалтерського та фінансового відділів, що дозволяє визначити фінансовий результат як у бухгалтерському обліку, так і у звітності фінансового відділу; оптимізувати формування даних щодо фінансових результатів, проводити якісний аналіз роботи та завдань, що лежать в основі функцій фінансової служби, використовувати достовірну інформацію та надавати її внутрішнім і зовнішнім користувачам по потребі.

5. Результати проведеного аналізу практики фінансової діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, в тому числі і ПрАТ «Тернопільський молокозавод», дозволили зробити висновок, що оптимізації структури джерел фінансових ресурсів, складових капіталу господарюючих одиниць сприятиме удосконалення системи здійснюваних підприємством заходів для залучення в необхідних обсягах капіталу із зовнішніх джерел та вчасного і повного виконання зобов'язань щодо їх повернення. Основними кроками у цьому напрямі вважаємо такі: підвищення точності прогнозування фінансових ресурсів, пошук та використання альтернативних джерел ліквідності, підвищення ефективності використання вільних коштів; збільшення частки саме власних фінансових ресурсів, пошук резервів прискорення оборотності грошових активів.

6. Успішна реалізація запропонованих шляхів щодо покращення фінансової діяльності суб'єктів підприємництва вимагає проведення відповідних заходів і на загальнодержавному рівні: створення політичного середовища, яке позитивно впливатиме на розвиток саме малого та середнього підприємництва; постійний моніторинг реалізації політики сприяння розвитку суб'єктів підприємництва через відстежування стану становлення малого та середнього підприємництва; створення сприятливого інвестиційного клімату у державі збільшить обсяги інвестицій у малий та середній бізнес та активізує фінансову діяльність суб'єктів підприємництва; фінансово-кредитна політика держави через надання малим підприємствам та індивідуальним підприємцям субсидій чи пільгових кредитів, пільг при оподаткуванні сприятиме розвитку малого підприємництва; доцільним є розроблення програм сприяння розвитку суб'єктів підприємництва на різних рівнях управління тощо.

7. Одним з аспектів проблеми організації обліку фінансових результатів є класифікація доходів і витрат. Встановлена П(С)БО 15 "Дохід" і НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" класифікація доходів за групами не збігається, саме тому ми пропонуємо уточнену класифікацію доходів, що відповідає економічній сутності господарських операцій і класифікації доходів за групами, зокрема: 1. Дохід, отриманий внаслідок продажу активів; 2. Дохід отриманий внаслідок використання активів іншими сторонами – дохід від участі в капіталі і дохід, отриманий внаслідок інвестиційної діяльності; 3. Інші доходи, які отримані внаслідок певних подій і не пов'язані з господарською діяльністю.

Критичний аналіз сукупності методичних засад щодо класифікації витрат засвідчив, що впродовж останніх років склався класичний підхід до їх застосування. Однак організація і методика обліку потребує вдосконалення за окремими напрямками, зокрема: необхідність уточнення підходів щодо віднесення витрат до конкретної їх складової; уточнення і конкретизація методичних засад класифікації та обліку витрат звітного періоду; забезпечення витрат наступних періодів, витрат майбутніх періодів і зменшення доходу та власного капіталу.

8. Із запровадженням національного положення (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні відбулися суттєві зміни в методиці визначення фінансових результатів. Форма звітності, запроваджена в Україні, не може надати користувачам повного обсягу інформації без здійснення певного коригування показників. Одним із аспектів проблеми щодо представлення інформації в фінансовій звітності є формати, за якими складається звітність. Визначено, що у світовій практиці звіт про прибутки і збитки може мати два формати: представлення витрат за їх суттю та за призначенням (функціями). В Україні підприємства становлять звіт про фінансові результати, використовуючи другий метод – витрати за функціями, додатково розкриваючи їх суть, а перший варіант використовують суб'єкти малого підприємництва. Завдяки аналізу теоретичних аспектів формування структури і змісту звіту про фінансові результати вивчення міжнародної та вітчизняної практики його складання, систематизації вимог до порядку розміщення і згрупування показників запропоновано уточнений зміст показників першого розділу звіту про фінансові результати. Відповідно до джерел отримання доходу адаптовано методику розкриття інформації про фінансові результати на рахунках бухгалтерського обліку і у звіті про фінансові результати. Рекомендується більш чітко розмежувати визнання доходів внаслідок інвестиційної діяльності і витрат, зумовлених фінансовою діяльністю, що дасть змогу охарактеризувати доцільність операцій від іншої діяльності.

9. Проведене дослідження теоретико-методичних і практичних аспектів аналізу результатів фінансової діяльності дозволяє констатувати, що необхідно вжити невідкладних заходів щодо удосконалення аналізу використання фінансових ресурсів, як важливої забезпечуючої складової

ресурсного потенціалу молокопереробних підприємств. Добре налагоджена робота щодо збирання та оброблення інформації, вибору основних абсолютних та відносних фінансово-економічних показників, вибору та застосування методів фінансового аналізу для оцінювання фінансово-економічних показників сприятиме як формуванню обґрунтованих висновків про ефективність діяльності підприємства, так і побудові дієвої системи управління його економічним розвитком. Використання як традиційних показників рівня прибутковості підприємства, так і визначальних показників зовнішньої і внутрішньої діяльності машинобудівних підприємств (фінансові можливості розширення зв'язків з клієнтами, обсяг ринку та частка у цільовому сегменті, фінансові можливості функціонування процесу виробництва і реалізації продукції, впровадження інноваційних процесів, тощо) виступатиме забезпечуючою складовою формування системи управління фінансовими ресурсами, як невід'ємної частини загальної стратегії ПрАТ «Тернопільський молокозавод».

10. За результатами проведеного аналізу діяльності ПрАТ «Тернопільський молокозавод», бачимо, що валюта балансу на кінець 2014 року становить 216574 тис. грн., що у порівнянні з 2013 роком збільшилася на 29,6%. Збільшення валюти балансу у 2014 році відбулось за рахунок нарощення нематеріальних активів на 1601 тис. грн., а також придбання нових основних засобів. На кінець 2015 року валюта балансу становить 266214 тис. грн., що у порівнянні з 2014 роком збільшилася на 49640 тис. грн., а це на 23 більше, ніж у попередньому році. Основні засоби на кінець 2013 року становили 97483 тис. грн., в порівнянні з 2012 роком – 84837 тис. грн., а на кінець 2014 року збільшилися на 21102 тис. грн. і становлять 118585 тис. грн.. Знос основних засобів у 2012 році становив 26,3%, у 2013 році – 32,2%, а у 2014 році – 36,2%. На кінець 2015 року основні засоби зменшилися на 2% і становлять 115642 тис. грн.. у порівнянні з минулими роками. Також на кінець 2014 року грошові кошти зросли на 243 тис. грн. і становить 349 тис. грн.. У 2015 році грошові кошти зросли на 23% і становить 428 тис. грн., ніж у 2014 році, що свідчить про підвищення платоспроможності та поточної ліквідності підприємства. Власний капітал у 2012 році становив 62269 тис. грн., у 2013 році – 76911 тис. грн., тобто збільшився на 14642 тис. грн., а у 2014 році - на 97045 тис. грн., що становить 26,2 % від валюти балансу. У 2015 році власний капітал збільшився на 27902 тис. грн. у порівнянні з 2014 роком і становить 124965 тис. грн..

Чистий дохід на кінець 2012 року становив 481003 тис. грн., а на кінець 2013 року збільшився на 94400 тис. грн., і становив 575403 тис. грн.. На кінець 2014 році чистий дохід у порівнянні з 2013 роком зріс на 78907 тис. грн., що становить 654310 тис. грн.. У 2015 році чистий дохід зріс на 32,6% і становив 213398 тис. грн.. Собівартість реалізованої продукції у період з 2012-2015 рр. збільшувалася. На кінець 2012 року собівартість становила 395975 тис. грн., а на кінець 2013 року зросла на 71558 тис. грн., що становить 467533 тис. грн.. На кінець 2014 року с/в зросла на 38886 тис. грн. (це 8,31%) у порівнянні з минулим роком становить 506419 тис. грн.. На кінець 2015 року собівартість

зросла на 39,7% у порівнянні з 2014 роком, що становить 707475 тис. грн., за рахунок виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), затрат на електроенергію, оплату праці, витрати на виробництво та збут.

11. Аналіз показників ефективності фінансової діяльності ПрАТ «Тернопільський молокозавод» дозволив зробити висновки, що на кінець 2012 року коефіцієнт фінансової незалежності становить 0,20, на кінець 2013 року – 0,23, тобто значення показника у 2013 році збільшилось на 0,03. На кінець 2014 року показник становить 0,22, на кінець 2015 року – 0,23, тобто з попереднім роком зріс на 0,01. Таке зростання зумовлено збільшенням довгострокової заборгованості за кредитами банків, кредиторської заборгованості за продукцію, заборгованості за одержаними авансами і свідчить про зростання фінансової залежності ПрАТ «Тернопільський молокозавод» з кожним роком від позикових джерел.

Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії) характеризує можливість підприємства виконати зовнішні зобов'язання за рахунок власних активів, його незалежність від позикових джерел. Характеризує ступінь незалежності підприємства від зовнішніх запозичень. На кінець 2012 року коефіцієнт фінансової незалежності становить 0,20, на кінець 2013 року – 0,23, тобто значення показника у 2013 році збільшилось на 0,03. На кінець 2014 року показник становить 0,22, на кінець 2015 року – 0,23, тобто з попереднім роком зріс на 0,01. Таке зростання зумовлено збільшенням довгострокової заборгованості за кредитами банків, кредиторської заборгованості за продукцію, заборгованості за одержаними авансами і свідчить про зростання фінансової залежності ПрАТ «Тернопільський молокозавод» з кожним роком від позикових джерел.

Коефіцієнт майна виробничого призначення вказує на частку виробничого потенціалу в активах підприємства. У 2012 році коефіцієнт становив 23%, у 2013 році –12%, у 2014 році – 29%, у 2015 – 43%. Рекомендоване значення даного коефіцієнта повинне становити $> 0,5$, але, на ПрАТ «Тернопільський молокозавод» цей коефіцієнт значно нижчий рекомендованого. Однак ріст коефіцієнта в динаміці за 2012-2015 роки свідчить про нарощення виробничих можливостей ПрАТ «Тернопільський молокозавод».

Причинами низького коефіцієнта виробничого призначення можуть бути: значні складські запаси готової продукції;; недостатня величина необоротних активів і виробничих запасів; велика дебіторська заборгованість.

Коефіцієнт поточної ліквідності Кпл характеризує спроможність підприємства погашати свої поточні зобов'язання за рахунок усіх оборотних активів: грошових коштів, дебіторської заборгованості, товарно-матеріальних запасів. Протягом 2012-2014 рр. на підприємстві спостерігається спроможність підприємства вчасно погашати свої зобов'язання перед кредиторами, тому що наш коефіцієнт коливається між 1,3 – 1,7 (нормативний показник коефіцієнта становить >1).

Коефіцієнт фінансової стабільності у 2012 році – 0,26, у 2013 році – 0,30,

у 2014 – 0,42, а у 2015 – 0,88. Даний коефіцієнт показує, що на 1 грн. залученого капіталу у 2012 році припадає 26 коп. власних засобів, тобто 26% боргів може бути покрито власним капіталом. У 2013 році на 1 грн. припадає 0,30 коп., у 2014 році на 12 коп. більше, що становить 42 коп.. У 2015 році підприємство зможе покрити 88% боргів власним капіталом.

Також значення охорони є головною умовою збереження здоров'я та захисту людини від впливу шкідливих факторів виробничого середовища. Соціальне значення охорони праці полягає в сприянні росту ефективності суспільного виробництва шляхом безперервного вдосконалення і поліпшення умов праці, підвищення їх безпеки, зниження виробничого травматизму і профзахворювань.

Правильне і доцільне застосування способів захисту забезпечується своєчасним проведенням радіаційної, хімічної і бактеріологічної (біологічної) розвідки, оповіщенням про небезпеку і створенням необхідних запасів матеріальних засобів для проведення заходів захисту.

АНОТАЦІЯ

Юрчук М.І. Теоретичні і практичні аспекти обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів діяльності підприємства (на прикладі ПрАТ «Тернопільський молокозавод»). – Рукопис.

Випускна робота за напрямом підготовки 8.03050901 «Облік і аудит». – Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль, 2017.

Робота присвячена дослідженню економічної суті, нормативно-правового забезпечення, форм та напрямів організації обліку фінансової діяльності підприємства, ролі фінансових ресурсів у здійсненні ефективного управління його діяльністю.

Висвітлено організаційно-методичні засади обліку внутрішніх та зовнішніх джерел функціонування та фінансових результатів діяльності підприємства. Розглянуто методичні засади проведення аналізу та аудиту фінансових джерел функціонування діяльності підприємства і його фінансових результатів.

Здійснено горизонтальний та вертикальний аналізу майнового стану, джерел фінансування та фінансових результатів ПрАТ «Тернопільський молокозавод». Проведено оцінку показників майнового, фінансового стану, ділової активності, прибутковості та рентабельності ПрАТ «Тернопільський молокозавод» та наведено рекомендації щодо їх покращення.

Ключові слова: фінансові результати, фінансова діяльність, фінансові джерела функціонування, майно, власний капітал, залучений капітал.

ANNOTATION

Yurchuk M. Theoretical and practical aspects of accounting, analysis and audit of financial results of the company (for example, PJSC "Ternopil dairy factory"). - Manuscript.

Final work in the direction of 8.03050901 "Accounting and Auditing". - Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University. - Ternopil, 2017.

The work is devoted to research of economic essence, legal software, forms and directions of accounting financial activity, the role of financial resources in the implementation of effective management of its activities.

Deals with organizational and methodological principles of accounting internal and external sources of operation and financial performance of the company. Methodical principles of the analysis and audit of financial sources of the functioning of the company and its financial results.

Done horizontal and vertical analysis of the property, funding and financial results of PJSC "Ternopil dairy factory". An evaluation of property, financial condition, business activity, profitability PJSC "Ternopil dairy factory" and given recommendations for their improvement.

Keywords: financial results, finance, financial resources function, property, equity, capital involved.